

CYKLER TIL SENEGAL

Deltagere på medlemsmøde i Sintet, Gambia

Indholdsfortegnelse:

Kære medlemmer og venner af Cykler til Senegal	2
Siden sidst	3
Danmark er den største modtager af dansk udviklingsbistand!	4
Referat af Cykler til Senegals 21. ordinære generalforsamling.....	4
Nyt bestyrelsesmedlem.....	5
Nye suppleanter til bestyrelsen.....	6
Alice fortæller i Jyttes stue på Elmelundevej for Jytte og Mariama	6
Øgede spændinger i Gambia op til præsidentvalget i december.	10
Senegal i Fåborg	11
Fotoudstilling om COLUFIFA og Cykler til Senegal	12
Fattigdomsbekæmpelse går via landbruget og landbefolkningen.....	13
Projekt "Malkekvæg" – nye måder at holde kvæg på.	14
Klima, jul og Afrika.....	15
Kalender	18

Kære medlemmer og venner af Cykler til Senegal

På den seneste generalforsamling, som vi holdt i juni 2016, var der flere af vores gamle bestyrelsesmedlemmer, der valgte at trække sig. Vi gennemlever forskellige faser i livet, og disse stiller forskellige krav til os. Så hen ad vejen må vi hver især tage stilling til, hvor vi kan og vil bruge vores kræfter – som der jo sjældent bliver flere af med årene. Så Alice Baunegaard, Jytte Ekvall og Janne Noack havde besluttet sig til, at de ville stoppe efter mange år i CtS's bestyrelse.

Alice har været med stort set fra foreningens start, hun var i kvindegruppe på Svanholm med Mariama og undertegnede, så vi har kendt hinanden i snart 40, spændende, år. Allerede på Svanholm definerede Alice sig som 'praktisk gris' (i øvrigt sammen med mig), og den etiket, har hun beholdt og sat i ære i sit arbejde for CtS. Alice har især stået for vores markedskasse med salg af småt og stort fra Senegal og Gambia, med fænomenal sans for kvalitet, æstetik og for, hvordan tingene skal præsenteres ved vores salgsboder. Det bliver en svær opgave at overtage! Derudover har Alice været en af de drivende kræfter i massagegruppen 'Kvindehænder', som startede for mange år siden med at rejse til Senegal og undervise lokale kvinder – primært barfodsjordmødre – i massage. Det udviklede sig siden til også at omfatte mænd, og kurserne blev udbygget med klangmassage og akupressur.

Jytte har sammen med Alice været engageret i markeds-kassen og gjort et stort arbejde for at finde fine ting, som kunne sælges her. Sammen har de to i mange år stået for massagekurserne, hvor Jytte introducerede klangmassagen efter at Nordlys-centret (hvor Alice og Jytte er uddannet) havde doneret to sæt skåle. For mange år siden indsamlede Jytte penge via sine børnebørns skole til skolemateriale til Senegal, og hun har siden været hovedkraften i skolegruppen, en knopskydning på vores øvrige samarbejde med COLUFIFA, hvor hun sammen med blandt andre Janne har indsamlet penge til skolemateriale til glæde for mange skolebørn i Senegal.

Jannes udtræden af bestyrelsen vil ligeledes efterlade et vakuum, som vi skal finde ud af at udfylde. Janne har været utroligt aktiv inden for rigtig mange områder af vores arbejde. For det første har hun stået for containerne, en kæmpe opgave med både ansøgninger, afrapportering og ikke mindst koordinering af indsamling, når folk gerne ville forære os ting til Afrika. Kravene til containeransøg-

ningerne blev mere og mere skrappe, men det lykkedes at få godkendt alle vores ansøgninger. Flot arbejde! Desuden var Janne vores fotograf, udstillingsansvarlige og web-administrator. Ikke mindst det sidste var et kæmpe arbejde, især her på det seneste, hvor vi har haft tekniske udfordringer med hjemmesiden. Det var Janne vi kontaktede, når der skulle findes fotos til nyhedsbrevene, og det var hende, der i en årrække sad midt i spindet og organiserede layout og redigering af bladene. Endelig har Janne sammen med Mariama været primus motor i oplysningsarbejdet, hvor hun med liv og indlevelse har fortalt om vores arbejde og om levevilkårene for COLUFIFAs medlemmer.

Stor tak til jer alle tre for jeres fantastiske indsats! Og de bedste ønsker for jeres fremtid – hvor vi stadig håber at se jer og måske trække på jeres erfaringer af og til i forbindelse med vores aktiviteter.

På generalforsamlingen kunne vi så med glæde sige velkommen til nye medlemmer af bestyrelsen. Lene Lindedam – en gammel kending fra foreningens fødsel trådte ind som nyt bestyrelsesmedlem. Og andre, der på forskellig vis har fulgt foreningen igennem mange år, trådte til som suppleanter. De har skrevet lidt om sig selv inde i bladet, og herfra skal sendes en varm tak, fordi de har lyst og energi til at engagere sig i vores arbejde. Vi glæder os til det fremtidige samarbejde.

Lone Frederiksen

Siden sidst

Af Lone Frederiksen

Kort tid efter generalforsamlingen fik vi desværre igen besked om, at vores projektansøgning til CISU ikke kunne finansieres, ikke fordi den ikke var støtteværdig, men fordi der på grund af besparelser på udviklingsbistanden ikke var penge nok i Civilsamfundspuljen til at finansiere alle støtteværdige projekter. Så vi måtte igen i gang med at forsøge at gøre ansøgningen endnu bedre. Det indebar også beskæring af budgettet, da ansøgninger med lavest budget har lidt bedre chancer for at gå igennem nåleøjet end de større. Vi indsendte en revideret version op til deadline 15. september og går så spændt og venter på svar omkring 1. december. Til nye medlemmer kan vi lige orientere om, at projektet fokuserer på dels at støtte COLUFIFAs medlemmer i blive mindre sårbare over for klimaforandringerne effekt på landbruget, og dels at have mere fokus på sundhed og ernæring, ikke mindst for kvinder og små børn.

Vi har lige fået den glædelige besked fra DMR-U, at de har bevilget os forsendelse af endnu en container, som vi pakker i Skibby lørdag den 19. november (se Kalenderen her på bagsiden).

Hos COLUFIFA er der sket meget det sidste år. De har fået støtte til et stort program, hvor 1500 bønder er involveret i dyrkning af majs og 1000 i risdyrkning. Programmet, der er støttet af USAID, betaler for træning og en lille månedsløn til lokale agenter, der støtter bønderne med det tekniske, de giver enkle redskaber og har garanteret afsætningen.

Her i efteråret fik COLUFIFA deres første traktor! Staten udbød traktorer til organisationer mod en egenbetaling på 15 pct. COLUFIFA skaffede selv de fleste af pengene, og CtS bidrog med et tilskud på 7.000 kr. fra en privat giver. Traktoren vil de selvsagt bruge til at dyrke større arealer, så både

unionerne og COLUFIFA centralt kan tjene penge på produktionen. Desuden vil de leje den ud til omkringboende bønder. For at den skal holde længst muligt, er der lavet en plan for brug og vedligeholdelse og Aly Mansaré står for at holde styr på budgettet, så der er penge til reparationer. Inden for sesamdyrkingen er COLUFIFA blandt de førende i Senegal. De har leveret såsæd ikke kun til egne medlemmer, men via staten til en lang række andre organisationer, der er medlemmer af et netværk, som COLUFIFA har været med til at starte.

Endvidere er COLUFIFA med i en gruppe, der evaluerer Senegals landbrugspolitik; og de blev besøgt af en gruppe, der studerede deres indsats for at beskæftige unge mhp. på at USAID skal til at udarbejde en strategi herfor. Så de bliver stadig mere synlige på den nationale udviklings-arena.

Danmark er den største modtager af dansk udviklingsbistand!

Af Lone Frederiksen

- Sådan var det i 2016 og sådan bliver det også i 2017.

Samtidig med, at Venstre-regeringen har skåret en stor luns af udviklingsbistanden, bruger de bistandsmidlerne til stadig flere opgaver her i Danmark i forbindelse med modtagelse af flygtninge. På baggrund af de mange flygtninge, der kom hertil sidste år, vil således hele 29,7 % af bistandsmidlerne gå til flygtningemodtagelse her i 2016. Til sammenligning blev kun henh. 8,7 % og 18,3 % brugt til modtagelse af flygtninge i 2014 og 2015. Man kunne så have håbet på, at det meget lavere antal flygtninge, der er kommet i år (kun halvt så mange som forudset), ville medføre, at tilsvarende flere penge blev brugt til egentlig langsigtet udviklingsbistand. Men sådan bliver det ikke. Tidligere på året kritiserede OECD's komité for udviklingsbistand (DAC) Danmark for at tage en så stor del af udgifterne til flygtningemodtagelse fra bistandsmidlerne, at det er på kant med de internationale retningslinjer. Men på trods heraf lægges der i regeringens finanslovsforslag for 2017 op til, at endnu flere udgiftsposter skal tages over udviklingsbistanden. Det drejer sig om udgifter til hjemsendelse, integration, danskundervisning og endog Flygtningenævnets sekretariat. I 2017 er der således afsat 26,1 % af udviklingsbistanden til at betale for udgifter til flygtninge her i Danmark, og det vel at mærke af et samlet beløb, der er blevet stadig mindre.

Kilde: Dagbladet Information 4.10.2016 på baggrund af en rapport fra Timbuktofonden.

Referat af Cykler til Senegals 21. ordinære generalforsamling

Lørdag den 4. juli 2016 kl. 13:00 i Elværket, Frederikssund

Tilstede: Janne, Jens, Lone, Ini og Gitte

Der var mange både menige medlemmer og fra bestyrelsen, der havde meldt afbud, og vi måtte konstatere, at det er en dårlig årstid at holde generalforsamling.

Der var både mange andre arrangementer, og desuden var det utroligt flot vejr, så fremover vil vi nok forsøge at holde generalforsamling i april eller maj måned, som vi plejer.

Dagsorden ifølge vedtægterne:

Valg af dirigent: Ini – referent: Gitte

- a. Beretning fra bestyrelsen. Beretningen blev gennemgået, uddybet og spørgsmål blev besvaret. Beretningen blev godkendt.
- b. Beretning fra arbejdsgrupper. Beretninger fra arbejdsgrupper er indeholdt i bestyrelsens beretning. Janne fortalte fra containergruppen, Jens fortalte om kvægprojekt og om Cykler Til Senegals deltagelse i Civiltinget på Folkemødet på Bornholm.
- c. Aflæggelse af regnskab. Lone fremlagde det reviderede regnskab, som blev godkendt.
- d. Fastsættelse af kontingent. Det blev vedtaget at kontingent stiger til 150 kr. for enkeltpersoner og 250 kr. for familiemedlemsskab og foreninger fra 2017.
- e. Indkomne forslag. Der var ikke kommet nogen forslag.
- f. Valg af bestyrelse og revisor. Jens og Maj-Britt var på valg og de blev genvalgt. Alice har ønsket at træde ud af bestyrelsen. Lene Lindedam blev valgt som nyt bestyrelsesmedlem. Suppleanter: Jytte var allerede stoppet og Janne ønskede ikke at fortsætte. Nye suppleanter blev valgt: Ini Rasmussen, Karen Stenbæk Jensen og Bente Esberg. Ny revisor er valgt: Bettina Hamburger.
- g. Eventuelt. Lone takkede Janne for det store arbejde, som hun har ydet som bestyrelsesmedlem og gav Janne en lille afskedsgave fra bestyrelsen. Janne fortalte løst og fast fra sine 10 år med Cykler til Senegal.

Nyt bestyrelsesmedlem

Jeg er Lene Lindedam, og jeg har i sin tid været med til at starte "Cykler til Senegal" sammen med Mariama (Elise) Guldagger. Da den første container var pakket med cykler, var vi 7 personer fra Skibby, der rejste til Faoune i Senegal for at lave en lysbilledserie om vores gamle cykler. Forinden var min 18 årige datter rejst ned til Faoune for at være ½ år i huset hos familien Demba Mansarè, hans to koner og 14 børn. I bagagen havde vi en pose briller. Det viste sig, at her var et kæmpe behov; at gå til en optiker i Senegal er ikke nemt og koster mere, end de fleste har råd til.

Vel hjemme kontaktede jeg vores lokale optiker i Skibby, som straks var med på at indsamle brugte briller. Efter en annonce i optikernes fagblad fandt vi 2 dygtige optikere, der gerne ville med til Faoune og dele brillerne ud. Det var starten til mine mange års arbejde med at udlevere brugte, opmålte danske briller.

Vi søgte og fik også en ½ million kroner fra Danida til et lille projekt, hvor vi uddannede 2 "barfods-optikere", og jeg underviste på 20 skoler i håndhygiejne til forebyggelse af øjenbetændelse.

Brillekæden Nyt Syn er nu fast samarbejdspartner til brilleprojekterne i Senegal, hvilket er et fantastisk godt samarbejde.

Sideløbende har jeg været medstifter af en lille forening "Syn for Sagen i Afrika". Vi arrangerer brilleprojekt-rejser rundt omkring, nu i hele verden – Zambia, Congo, Nepal og senest Peru.

Jeg har holdt en lang pause i bestyrelsesarbejdet for CtS, men er nu gået på pension og tænker, at jeg igen kan finde tid til at yde en indsats.

Nye suppleanter til bestyrelsen

Karen Stenbæk Jensen

Jeg er uddannet indvandrerlærer og har foruden at undervise i dansk været projektleder med det formål at forberede til og gennem praktik at hjælpe indvandrere i arbejde. Desuden har jeg haft ansvar for andre projekter med det formål at opkvalificere rengøringspersonale i arbejdsløshedsperioder i samarbejde med 3F og de store hoteller i København.

Jeg har altid rejst meget og været interesseret i, hvordan livet leves i andre kulturer. Dette bragte mig og min familie til Senegal på en tur med bl.a. Gitte og Lone, arrangeret af Cykler til Senegal. Siden har jeg fulgt foreningen på sidelinjen og har stor respekt for det arbejde, der laves. Derfor har jeg sagt ja til at være suppleant i foreningens bestyrelse.

Jeg er nu på efterløn. Jeg holder stadig af rejse og er aktiv i foreningen Venligboerne, hvor jeg bl.a. underviser frivilligt i dansk. Mit hjerte banker for den lille caribiske østat Grenada, hvor jeg siden 1981 har opholdt mig i kortere og længere perioder. Det har bl.a. resulteret i udgivelse af undervisningsmateriale for børn om og fra øen.

Ini Rasmussen

Præsenteret af Gitte Frandsen, da Ini er på rejse i USA

Ini Rasmussen er uddannet pædagog, og Ini og jeg har været kolleger i Røde Kors Asylcenter i Skibby fra 1997-2005. Ini har været med på vores cykelrejse til Senegal og Gambia i 2003, hvor Lone og jeg var turledere.

Ini har arbejdet i Grønland fra februar 2012 til maj 2016 og er nu pensionist.

Alice fortæller i Jyttes stue på Elmelundevej for Jytte og Mariama

Uddrag af Alices fortælling. Hele fortællingen ligger på Cykler til Senegals hjemmeside.

Jeg har været med i Cykler til Senegals bestyrelse lige fra starten i april 1996 og til generalforsamlingen her i juni i år.

Helt fra starten blev jeg begejstret for, at vi skulle samle cykler her i vores lokalområde omkring Skibby. Vi havde mange overvejelser og ideer om, hvordan det skulle kunne lade sig gøre.

På den tid arbejdede jeg i Kvindeprojektet. Det var Skibby kommune, som havde oprettet en gruppe for "socialt udsatte kvinder med børn" i en villa på Stationsvej. Vi var to pædagoger, en hjemmehos og en tilknyttet psykolog. Jeg præsenterede cykel-ideen, og at vi skulle samle cykler oppe ved SuperMadsen. Kvinderne var helt med på den... Og der kom avisartikler i både lokal- og amtsavisen. John var også med, og vi fik mange cykler, og mange skulle også hentes. Det gjorde vi så sammen

med bl.a. borgmester Kim Rockhill, som var blevet grebet af projektet. Det blev også til en rejse til Senegal via AOF daghøjskole, hvor Mariama underviste i sundhed.

Da Demba kom på besøg på Kvindeprojektet, blev det en kæmpe oplevelse, som stadig huskes... Vi lavede mad i plejehjemmets køkken, hjulpet af en af Svanholms kokke. 30 kyllinger kogtes og pilledes til jordnødssovs, og mængder af ris i spandervis blev lavet. Det husker både Randi og Linda fra det gamle Kvindeprojekt tydeligt. De besøger mig stadig jævnligt.

Vi holdt stor åben fest med tag-selv buffet oppe i gymnastiksalen ved biblioteket. Der væltede ind med folk til spisning, udstilling, dans og trommer med Maguette N'diaye fra Dakar og dansegruppe samt diasfortælling bl.a. med Karen Hammer, som var gift med en mand fra Peuhl-folket i Senegal. Og vi kom i aviserne igen og igen. Og der kom rigtig gang i cykelindsamlingerne...

Så har jeg og Carsten passet Mariamas børn, når hun drog til Senegal. Og det gjorde hun tit og tæt! 1999 blev der aftalt, at vi skulle med til Faune sammen med Carstens søster Gitte og hendes datter Maya. Vi skulle også have Mariamas tre døtre, Hanna, Gertrud og Cecilia, med. Det var midt om vinteren og iskoldt, og vi var nær ikke kommet ind til lufthavnen midt om natten!

Det var nogle kæmpestore oplevelser for os alle samme, og pigerne havde det super med hinanden og med Dembas børn.

Som "praktisk-gris" har jeg været med til at sætte mange udstillinger op bl.a. på Gertruds efterskole i Osted, hvor de havde tema om Afrika, og vi kunde komme med fotos om livet i landsbyen og med brugsting.

Vores Kvindehænder massagekurser opstod ud af en vision Mariama havde haft om kvindefællesskab på tværs af alt, som skiller os ad... Hun foreslog massage. Jeg tog en massageuddannelse på Nordlyscentret i Silkeborg, og der mødte jeg Jytte, som fortalte om sin drøm i 2004 om at komme til Afrika og gøre en forskel... og jeg sagde tag med og undervis i massage for barfodsjordmødre, og så jublede hun, fordi så slap hun for at tage med på en af cykelrejserne! Så gik forberedelserne i gang. Og januar 2005 tog vi afsted med otte kvinder: Sigrun fra Norge og krølle-Kirsten fra Lejre, som begge også var uddannet som Nordlys massører. Og med Elsebeth som skulle undervise i akupressur, og Ellen fra Økolandsbyen Torup, som skulle undervise i Qi gong, og selvfølgelig Mariama som tolk og alt-mulig dame. Som rosinen i pølseenden dukkede Vibeke op, som fik massage hos Jytte. Hun drømte også om at rejse og gøre en forskel – ikke på superstjernehoteller, som hun plejede. Hun havde hørt Demba og Mariama holde foredrag. Og så ville hun med... Vi spurgte, hvad hun kunne med sine hænder, og hun svarede, at hun var perlebroderi-designer og havde haft en fabrik i Kina med tusind perlebroderende kinesiske kvinder... Så hun ville med stor glæde lære os at brodere med perler!

Allerede da vi kom frem til Faune, startede eventyret med at vi blev inviteret til Sadibous datters barnedåb. Geden blev velsignet og slagtet, og vi fik hirsegrøden serveret i et stort fællesfad inde i soveværelset med skeer. Her sad vi så på det fine linoleumsgulv og var de ærede gæster.

Benjamin kom til gæstehuset bag Dembas hus og underviste os i planter og plantemedicin. Samtidigt skrællede Demba en appelsin til os hver... Vi VAR ved at lande i den senegalesiske verden! Vi glædede os over hver en stund.

Alle vi damer blev så hjerteligt modtaget af Dembas koner Amy og Awa. Vi følte os som en del af den store familie.

Jeg cyklede sammen med Vibeke, Elsebeth og krølle-Kirsten på elendige cykler til Bambali. Vibekes cykel var værst, men hun ville absolut ikke bytte... Vi havde alle kasketter med tørklæde bundet om. Det støvede helt vildt. Under en hvilepause sad vi i bushen på en træstamme, og PLUDSELIG KOM EN STOR GUL SLANGE! Nok ca. to meter lang piskende forbi os, og vi blev så bange og Samba hviskede, at vi skulle sidde musestille... OG det gjorde vi, og så forsvandt den!

Jeg så også aber oppe i træerne langs vejen. Vi besøgte noget familie til Samba undervejs.

Vel fremme og udmattede kom vi til nogle Demba kendte, og de rullede plastikmåtterne ud under det store træ. Og ved siden af os blev en baby vasket i en balje. Det var helt saligt at lytte til og kigge på! Så blev der serveret herlig mad.

Jytte kørte med i bilen og oplevede de meget dårlige veje bl.a. pga. regntider, og hvor hårdt det slider på bilerne. Bilen kom først frem til Bambali. Det følte som verdens ende.

Hytterne var ikke rene og slet ikke fejede, og det var helt tydeligt at se, at mange mus boede der. Så kom der en masse mænd, og de virkede frustrerede over at de ikke måtte være med. Hvad vi dog skulle lave? Vi forklarede, at vi skulle arbejde med massage KUN for kvinder, og at vi ville hænge lagner op for at skærme det lille nybyggede stråtækte halvtag mellem hytterne, hvor vi skulle arbejde. DET kunne mændene ikke acceptere! OG så holdt Mariama en brandtale, og der blev lavet et forlig som alle accepterede - det var stort.

Der blev ryddet op og hentet vand i store plastikdunke på cykel. Abdou var vores eneste mand og vagtmand, som også passede på os om natten og holdt ild i bålet og jagede mus og passede børn og klatrede i oliepalmen og gav os de små frugter, der presses til olie og fiskede... Han var fantastisk, og vi BLEV heller ikke forstyrret, hverken af mænd eller tilløbende børn mens vi arbejdede.

Da matronerne ankom, otte i alt, blev der selvfølgelig en masse velsignelser. De boede i den ene hytte, "hvor kvinder kan hvile sig" med to små børn, Néné og lille Buddha (som vi kaldte ham). Vi boede i den anden hytte som hed "hytten for venskab". Den blev bygget ved hjælp af unge svenske kvinder fra Gøteborg året inden. Mariama havde troet, at vi skulle bo blandet, men det kunne vi slet ikke magte. Der var fuld gang i den døgnnet rundt ovre hos matronerne!

Der manglede også nogle senge, men de blev hentet et eller andet sted fra. Matronerne mødte op til vores første massageundervisning i deres lyserøde hospitals-arbejdskitler.

Ellen startede vores program med qi gong og det hele gik i gang.. Så underviste Jytte og jeg i massage, og vi hvide startede med at massere matronerne. Elsebeth lærte os akupressurpunkter, og vi sluttede af med fælles perlebroderi under Vibekes kyndige ledelse i dyb stilhed.

Ind imellem var det som der gik engle rundt mellem os. Alle tegnede også ugens oplevelser ind i en cirkel på hver sit tegnepapir.

Bambali 2005. Krølle Kirsten, Alice, Elsebeth og Jytte

Vi blev helt klare over hvor ens vi er, trods alt der skiller os ad, et virkeligt kvindefællesskab. Vi gav også vores matroner et fodbad med vand fra floden. Det var endnu en af Mariamas drømme, som blev til fulde opfyldt. De sang en hyldest sang til os hver især, mens fodbadene stod på. Det blev en meget stor oplevelse, som aldrig forsvinder. Jeg kan huske Elsebeth siddende under myggenet i sin seng og tage neglelak på, som Vibeke havde foræret hende. Elsebeth læste også højt godnat historie fra Karen Blixen for os i mørket ved lom-melygtens skær OG selvfølgelig var vi alle under myggenet. Vores intention var jo at give matronerne nogle redskaber til smertelindring i forbindelse med graviditet, fødsel og barsel OG til at styrke dem selv i deres hårde dagligdag. Vi startede med at massere ryggene. Matronerne havde stålhårde muskler langs ryggraden præget af hårdt slid fra barnsben. Bagefter fik de et lagen over sig og besked om at hvile, mindst ti minutter. Da tiden var gået sagde en af matronerne: det er der aldrig nogen før der har sagt: at jeg skulle hvile mig! Det blev til helt hellige øjeblikke os imellem, og der var tit magi i luften. Og de var meget forsigtige, da de masserede os hvide, fordi de syntes vi virkede så sarte.. men alle kvinderygge trænger til massage rundt om på hele jorden! Vi, der rejste derned første gang, var alle hundrede procent dedikerede. Og alt det, som for os var primitivt, tog vi i stiv arm, fordi vi blev så berigede af samarbejdet og fællesskabet.

Vi holdt som sagt Kvindehænder massagekurser over tre år (2005-2007). Vi var bare enige om at fortsætte efter det første års succes! De næste to kurser afholdt vi i Faoune. Vi fik støtte fra Nordlyscentret med undervisnings manualer. Vi afsluttede de tre år med eksamen, og matronerne havde lært grundkurset i Nordlysmassage. Det blev til en herlig fest i alle farver og med flotte diplomer, igen noget Janne havde ordnet med kyndig hånd. Men så kom mændene andet år og sagde, at de også ville lære massage, selvfølgelig med en mandlig underviser! Under mande-massagekurset var der stor koncentration, og vi damer var sendt til

Bambali, undtagen Mariama som skulle oversætte. Flere af mændene er blevet meget dygtige blandt andre Daouda Diatta og Lones mand Cheikhouna.

Når jeg kigger tilbage på de 20 år jeg har været i Cykler til Senegals bestyrelse har det givet mig fantastiske og unikke oplevelser. Uforglemmelige møder med mennesker og kulturer, som har skabt mange venskaber. At have fulgt vores lille græsrodsforening fra køkkenbordet henimod en mere professionel NGO har også været meget spændende. Og alle de mange forskellige projekter med sesam, høns, briller, alfabetisering, grønsagshaver, bier og meget mere som er vokset frem gennem alle årene.

Så til sidst en STOR tak til alle som har været og er en del af denne mangfoldighed. Og så en kæmpe tak til Mariama for vores nære skønne venskab og alt dette skrive-lytte arbejde. Det har været så godt at huske og genopleve sammen. Tak også til Jytte for at være med og al vores gensidige massage gennem mange år. Hilsen fra Alice med Mariama ved pennen.

Øgede spændinger i Gambia op til præsidentvalget i december.

Af Lone Frederiksen

Gambias præsident Yahya Jammeh tog magten ved et militærkup i 1994. Siden da har han vundet fire internationalt meget kritiserede valg og overvundet adskillige forsøg på statskup. Efter det seneste, i december 2014, hvor sikkerhedsstyrkerne forblev loyale over for ham, slog han meget hårdt ned på oppositionen. Mange venner og familiemedlemmer til de påståede kupmagere blev tilbageholdt uden at blive stillet for retten og uden mulighed for kontakt til omverdenen. Internationale menneskerettighedsgrupper anklager ham for tiltagende krænkelser af elementære rettigheder og brutal undertrykkelse af oppositionen her op til det kommende præsidentvalg til december. Human Rights Watch har påpeget brug af hårdhændet tortur samt adskillige uopklarede forsvindinger og dødsfald i fængsel blandt oppositionsfolk. De ansvarlige for overgrebene er især: National Intelligence Agency (NIA), en paramilitær gruppe, kendt som "Jungulers" samt det gambiske politi. Ud over oppositionen går overgrebene ud over journalister samt lesbiske, bøsser, biseksuelle og transseksuelle (LGBT). I 2014 kaldte han således de homoseksuelle for skadedyr og udtalte, at regeringen vil sørge for, at de bliver behandlet som malaria-bærende myg. Dør-til-dør eftersøgninger i foråret 2015 medførte utallige fængslinger af folk, mistænkt for homoseksualitet.

Pressen er under konstant observation, kritiske medier bliver lukket og journalister fængslet og ofte tortureret. I det klima af frygt, der hersker blandt journalister og i civilsamfundet, er mange flygtet.

Her i foråret erklærede Yahya Jammeh Gambia for en muslimsk stat og krævede, at alle statsansatte kvinder skulle bære tørklæde, hvilket der ikke er tradition for blandt vestafrikanske muslimer. Han skabte også forargelse, da han i 2007 hævdede at kunne kurere AIDS med urter og bananer!

Nok det mest urovækkende er hans udtalelse om, at Mandingue-folket skal bekæmpes. Mandingue er den talrigeste befolkningsgruppe i Gambia, men det er præsidentens etniske gruppe, Jola, der sidder på magten.

En valgplakat, der vist taler for sig selv!

Der har i årenes løb været mange konflikter mellem Gambia og Senegal. Gambia besværliggør bevidst senegalesernes rejse gennem Gambia, når de skal rejse mellem Casamance og Nord-Senegal. Igennem en årrække er værdifuldt tømmer blevet hugget illegalt i Casamance og kørt til Gambia, hvorfra det er blevet solgt til Kina. Det udgør en økologisk trussel for området, som i forvejen lider under effekterne af klimaforandringerne. Her i foråret øgede Senegal derfor grænsekontrollen, og grænserne var lukket i en længere periode. Præsident Jammeh beskylder desuden Senegal for at stå bag det seneste kupforsøg.

Såvel EU som FN, den Afrikanske Menneskerettigheds-Kommission, USA (Susan Wright) og ECOWAS (den vestafrikanske økonomiske union) har udtrykt alvorlig bekymring over knægtelse af menneskerettighederne og undertrykkelse af pressefriheden, men uden at dette har blødgjort præsident Jammehs jernhånd. Oppositionen, der består af seks forskellige partier, arbejder hårdt på at enes om en fælles topkandidat, der kan vinde over Jammeh i december.

Kilder: BBC Gambia Country Profile; Freedom Newspaper (en netavis, udgivet af gambianere i udlandet); og www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/gambia

Senegal i Fåborg

Af Iben Heilbuth

Fra den 9. til den 24. juni kunne Foreningens billeder fra Senegal ses i Herregårdscentret i Fåborg ved indgangen til biblioteket. Der var god plads omkring de "spanske vægge", biblioteket havde lånt os til ophængningen, så folk nemt og uforstyrret kunne gå rundt og fordybe sig. Vi havde med vilje begrænset teksterne til det allermest nødvendige, nemlig Foreningens navn, dens formål og dens

samarbejdspartnere, samt en plastlomme til "visitkort", så udstillingen var overskuelig, smuk og enkel. Man fik et godt lille indblik i den sammenhæng, Foreningens arbejde indgår i, og samtidig fik billederne i meget høj grad lov til at tale for sig selv. Fordi der ikke var nogen tekst, der styrede ens oplevelse af billedindholdet i en bestemt retning, blev man nogle gange tvunget til lige at kigge en ekstra gang og bruge sin fantasi, præcis som når man selv er ude at rejse, så det var spændende!

Mens Lone og jeg gik og satte billederne op, fik vi mange rosende ord både for det arbejde, Foreningen udfører, og for de meget smukke billeder. Folk syntes blandt andet, det var så skønt for en gangs skyld at se så opmuntrende, anderledes og livsbekræftende billeder fra Afrika, end man er vant til, eksempelvis Fatoumata, der ligger og morer sig gevaldigt, selv om - eller netop fordi - hun lige er væltet med sin cykel! Sådant et billede kan man ikke undgå at blive i godt humør af!

Om folk var lige så positive over for billederne resten af den tid, udstillingen var i Centret, kan vi jo af gode grunde ikke vide. Bibliotekaren mente, det ville have været bedre at udstille inde på biblioteket, hvor det er oplagt at kontakte bibliotekaren, hvis man har spørgsmål eller kommentarer. Da der var en anden udstilling på det tidspunkt, kunne det desværre ikke lade sig gøre i denne omgang, men det er måske værd at have in mente til en anden gang? Bibliotekaren efterlyste også flere cykelopsamlingssteder rundt omkring i landet, om muligt. Det kan man måske også have in mente?

Men Senegal kom i hvert fald flot til Fåborg! Om der så også kommer fåborgensere til Senegal, vil tiden vise!

Fotoudstilling om COLUFIFA og Cykler til Senegal

Kulturkasernen Kasernevej 43, Holbæk

Af Janne Noack

Vores ny FOTO-udstilling kom også til Holbæk i hele september. Ophængt på Kulturkasernens Café, hvor der er mange mennesker dagligt: pensionsthøjskole hver tirsdag, Elverfolket og teaterrødderne øver hver uge, 800 8.klasse-elever var igennem Caféen i forbindelse med en projektdag om Frivillighed, mange enkeltpersoner såsom min syriske veninde, der blev glad over billederne med kvinder på, der mindede hende om livet hjemme i Kobane i Syrien. Stafetten er hermed givet videre til andre, der gerne vil have FOTO-udstillingen hængende; den hele med 35 foto eller et mindre antal.

Kontakt Lone Frederiksen.

Billederne er lavet for midler fra GENBRUG til SYDS oplysningsmidler fra 2014.

Nyappa Baldé med sin rishøst

Fattigdomsbekæmpelse går via landbruget og landbefolkningen

Økonomisk vækst er ikke nok til at udrydde den ekstreme fattigdom i udviklingslandene, Der skal målrettet fokus – politisk og økonomisk – på landbruget og indbyggerne, der bor på landet, konkluderer rapport fra FN's organisation for landbrugsudvikling, IFAD (International Fund for Agricultural Development, under FN),.

IFAD har netop udgivet sin årsrapport om udviklingen i landdistrikterne i udviklingslandene (The Rural Development Report 2016), hvor de kraftigt opfordrer politikere og udviklingsaktører til at bekæmpe den globale fattigdom. Baseret på analyser i 60 udviklingslande påviser rapporten, at landbrugssektoren er afgørende for ikke blot de fattige på landet, men for hele landets udvikling. Fokus på landbrugsudvikling er essentiel, ikke mindst fordi 2,5 milliard mennesker i verden er direkte afhængige af smålandbrug, som producerer 80 pct. af de fødevarer, der indtages i Asien og i Afrika syd for Sahara. Rapporten indgår i en kontekst af en verden præget af øget behov for mad, øget migration, stigende effekter af klimaforandringerne og forarmelse af miljøet. Den påviser følger af historiske indgreb og hvordan faktorer som beskæftigelse, flere unge, jordrettigheder, adgang til finansielle ydelser, ligestilling mellem kønnene og social sikkerhed påvirker udviklingstiltag. Forskerne har set på, hvilke ændringer, der er sket i folks dagligdag, ikke som isoleret og individuel aktivitet, men som en del af landenes og landbrugssektorens samlede udvikling, på hvorvidt økonomisk vækst har medført fattigdomsreduktion, og om øget produktivitet i landbrugssektoren har skabt flere jobs og øgede muligheder for større indtjening for landbefolkningen.

Nogle af rapportens konklusioner omfatter:

- De fleste lande, som er kommet hurtigt ud af fattigdom, har øget diversiteten af deres økonomi og udviklet landbrugssektoren.
- Skabelse af jobs på landet er lige så vigtigt som at fremme økonomisk vækst.
- Udvikling i landdistrikterne er en integreret del af et lands økonomiske udvikling.
- Landbruget er vitalt for økonomisk vækst uanset niveauet af strukturel udvikling. Ledere må udvide og uddybe den landbrugsbaserede økonomi på landet med investeringer i udvikling af moderne agro-industri.
- Adgangen til finansielle tjenester er afgørende for den langsigtede ændring af levevilkår på landet; og alligevel er der 2 milliarder mennesker i verden, som ikke har adgang til regulerede finansielle ydelser og 73 pct. af de fattige har ingen bankkonto.

Angående Afrika syd for Sahara påpeger rapporten, at:

De fleste afrikanske lande slås stadig med en stigende andel af unge i befolkningerne, med små og faldende forarbejdnings-sektorer og med dybt rodfæstede barrierer for udviklingen. Den seneste stigning i produktiviteten i landbruget skyldes ikke forbedret teknologi, men at der er inddraget mere jord til dyrkning. "Udvikling i landdistrikterne kommer ikke automatisk. Det er et valg." påpegede IFAD's præsident Kanayo Nwanze ved præsentationen af rapporten i Rom for nylig. "De valg, regeringer og udviklingsaktører træffer, har enorm betydning for folks liv og for nationer."

Rapporten konkluderer, at udviklingspolitikker skal være inkluderende og bringe fattige, ofte marginaliserede, mennesker i landdistrikterne ind i den økonomiske mainstream, således at udviklingen på landet bliver bæredygtig socialt, økonomiske og miljømæssigt. Det er den eneste måde, hvorpå man kan nå 2030-målene for Bæredygtig Udvikling og udrydde ekstrem fattigdom og sult. "Resultaterne er et wake-up call for alle, som bekymrer sig om den nød de fattigste børn, kvinder og mænd på planeten lever under." sagde Nwanze. "Ethvert menneske, enhver regering og enhver organisation, der er engageret i kampen mod fattigdom, bør læse den og handle på dens resultater." <https://globalnyt.dk/content/ny-rapport-fattigdomsbekaempelse-gaar-gennem-landbruget-og-landbefolkningen>

Det må jo siges at underbygge vores projektsamarbejde med COLUFIFA, idet den ansøgning, vi sendte til CISU midt i september, netop går på udvikling af landbruget og af forarbejdning af landbrugsprodukter. Så vi håber, bedømmelsesudvalget skeler til relevansen af vores arbejde.

Projekt "Malkekvæg" – nye måder at holde kvæg på.

Af Jens Lykkebo

I 2011 afviklede CtS et projekt, hvor vi blandt andet introducerede brugen af leen som håndredskab. En gruppe af COLUFIFAs medlemmer fik kursus i forskellige vinkler af anvendelsen af leen og dens muligheder. Ligesom vi fra CtS fik tilbagemeldinger og gode diskussioner om alt det, der kan være knyttet til dette redskab. Her kom en problemstilling frem, som måske kan vise sig at være særdeles vigtig i måden, man i Senegal holder kvæg på. I Europa har man om vinteren kvæget på stald, hvor det fodres og hvor man så opsamler den værdifulde gødning til senere brug på markerne. I Senegal og Gambia lader man kvæget drive rundt ude i bushen i tørtiden. I takt med at vegetationen visner og alt tørrer ud, får køerne det svært, og dette endda så slemt at rigtig mange dør af sult. I regntiden er der masser af grønt og med leen er det muligt at lave hø til senere brug som "vinterfoder". Vi har ved flere lejligheder drøftet dette med COLUFIFA og forskellige bønder, der holder kvæg. Vi er enige om at fokusere på de værdifulde malkekøer. Senegal importerer i dag mælkepulver fra udlandet. Dette er uholdbart og burde kunne erstattes af en hjemmeproduktion af mælk. Dette kræver en ny driftsform, en omlægning af måden at holde malkekvæg på. En sådan omlægning med anvendelse af fodring af køerne med hø uden for vækstsæsonen har været helt afgørende i udviklingen af det danske og europæiske landbrug; den værdifulde gødning som man også får adgang til ved denne driftsform er yderligere helt afgørende for jordbruget.

I 2012 lavede jeg et mini-kursus i hø-produktion i Sintet i Gambia sammen med 6-7 kvægbønder. Dette var lidt af en øjenåbner for deltagerne, og det blev klart, at hø ikke er vissent græs, men koncentreret, soltørret energi som køerne gerne ville æde. Senere har enkelte af disse kvægbønder forsøgt sig med fodring med hø i tørtiden, dette med succes.

Jens, Balla, Lamin, Sadibou og tømreren i le-værkstedet

I samarbejde med COLUFIFA er der planer om at lave et demonstrations-brug, hvor et antal på ca. 10 -12 køer skal holdes i en fold nær en lade og en simpel stald med malkeplads, et mælkebehandlingsrum, hvor vi måske skal have et mindre køleanlæg og måske på sigt en lille osteproduktion. Et sådant demonstrationsbrug bør også have et mindre solcelle-anlæg og skal ligge ved en brønd, så der er mulighed for vanding. Laden er bare et bliktag på stolper med et solidt trådhegn omkring. Anlægget må meget gerne ligge tæt på et større havebrug, så gødningen let kan bruges der. Dette kvæghold skal alene bestå af udvalgte malkekøer, og disse bør på sigt indgå i en avlsstrategi, så kvaliteten af dyr forbedres. Ideelt etableres der minimum to sådanne demonstrationsbrug inden for et passende geografisk område, så det bliver muligt at udveksle erfaringer og viden. Nu er vi dér, hvor vi har en ansøgning hos en privat organisation, som vi forhåbentlig får en portion penge fra. Samtidig skal COLUFIFA komme med bud på flere af de praktiske og konkrete ting, som projektet skal have på plads, hvis og når vi skal i gang.

Klima, jul og Afrika

– Skru ned for forbruget og udvid næstekærligheden

af Mika Thorsgaard Frølund

Hvad er klimaforandringer egentlig, og hvad har det at gøre med os som individer i Danmark?

Klimaforandringer er ændringer i det globale klima over en længere periode. Disse ændringer sker naturligt langsomt over tid, men menneskets udledning af drivhusgasser såsom CO₂ og metan har siden den industrielle revolution (ca. 1850) været stigende i en sådan grad, at det har opvarmet det globale klima på en unaturlig måde (IPCC 5, 2014: 3, klimaleksikon, 2015). Det er hovedsageligt

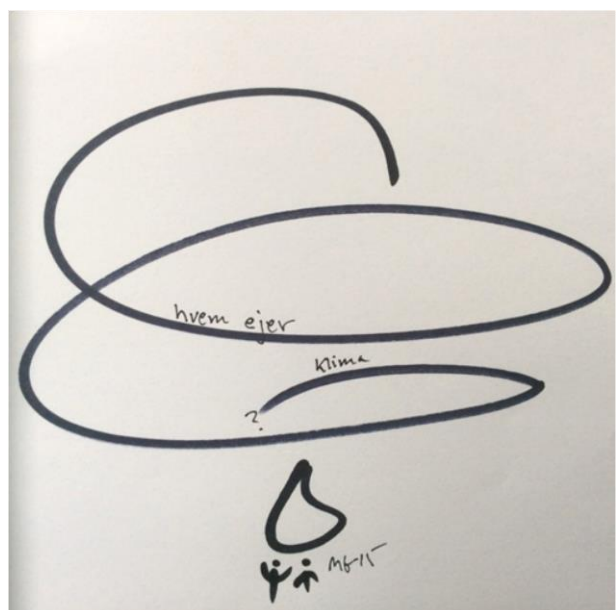
befolkningstilvækst og økonomisk vækst, der er årsag til det stigende niveau af drivhusgasser, der forårsager forandringerne i verdens klima (IPCC 5, 2014: 4-5). Med dette menes, at jo flere mennesker, der er, jo mere forbrug af ressourcer er der behov for. Øget produktion af de materialer, der forbruges, er den gængse forståelse af økonomisk vækst lige nu – forhåbentlig vil økonomisk vækst være mere inklusiv i den nærmeste fremtid. Det er jo forbruget af ressourcer, der udleder drivhusgasser. Jo flere mennesker, jo mere energi skal der også forbruges, og jo flere mennesker, jo mere kød skal der produceres. Animalsk produktion alene udgør i dag 18 % af verdens samlede CO2 udslip (!), hvilket vil sige at dette forbrug overgår transportsektoren på verdensplan. Danmark har verdens højeste kødforbrug: hver dansker spiser op til 146 kg gennemsnitligt per år (dansk vegetarforening, 2015: 2-4). (og tænk lige over hvor meget kød, der spises i julen!)

Udover dette overforbrugseksempel, er det jo åbenlyst for alle hvilken del af verden, der får mest ud af verdens ressourcer – 20 % af verdensbefolkningen forbruger 80 % af jordens ressourcer. Og det er de 20 %, der udleder flest drivhusgasser (gronkirke, 2015).

Lande på det afrikanske kontinent har bidraget mindst til at forårsage klimaforandringerne, idet kontinentet historisk set ikke har haft et højt niveau af udledning, og er samtidigt nogle af de lande, der vil blive ramt hårdst af klimaforandringerne (Jensen, 2015; Toulmin, 2009). Er det ikke uretfærdigt, at lande i Vesten har forårsaget et globalt problem, der rammer verdens fattigste hårdst? (se Roberts and Parks, 2006 for diskussion af denne problemstilling)

Klimaforandringerne fører til flere ekstreme vejrphænomener, og for lande i Sahel zonen betyder dette eksempelvis mere uforudsigelige regnperioder samt kraftigere nedbør, men over en kortere periode. Dette har fatale konsekvenser for landbruget. Hvis regnen kommer på et andet tidspunkt end forventet har det stor indflydelse på, hvornår der kan såes samt på vækstsæsonen generelt. Når regnen så endelig kommer – og er kraftig – kan den skylle såsæd og næring væk fra jordoverfladen. Herudover mindskes infiltreringen til grundvandet ved kraftige regnskyl, hvilket har negativ indvirkning på drikkevandsforsyningen. Hermed er to livsnødvendige betingelser forringet. I mange afrikanske lande bor størstedelen af befolkningen på landet og er afhængige af landbrug. Og derfor har klimaforandringer vidtspændende konsekvenser for store dele af befolkningen. Hvis fattige befolkningsgruppers livsgrundlag forsvinder på grund af klimaforandringer, kan det altså føres tilbage til Vestens overforbrug af verdens ressourcer.

Der er altså sammenhæng. I alt. Fra de små dagligdagshandlinger vi gør, til de enorme vejr-

ændringer der mærkes i bl.a. Senegal og Gambia. Vi er alle del af et stort system, hvor mindre handlinger – hvis de gøres ofte nok – kan påvirke hele systemet. Og bringe det ud af kurs. Og der kan gøres noget ved dette!

Julen er en højtid, hvor det er relevant at tænke over denne problemstilling. Julen er nemlig for mange mennesker forbundet med et stort forbrug. Som individ i Danmark kan vi rent faktisk gøre noget, og gøre noget der rent faktisk har en indvirkning på disse ellers globale og abstrakte problemstillinger. Det handler ikke om at nedsætte sin livskvalitet. Det handler måske heller ikke så meget om at nedsætte sit forbrug, og slet ikke om at gå ned på hygge. Det handler mere om at gennemtænke sin dagligdag. Når julesmåkagerne skal bages, så køb økologisk mel. Lav maden fra bunden (så er der brugt meget mindre ressourcer på fremstilling), og køb produkterne økologisk og især lokalproduceret. Sluk radiatoren når du ikke er hjemme, og hav ikke dine ting på standby – men sluk dem helt. Alle disse handlinger nedbringer dit private CO2 udslip, hvilket virker i det store regnskab – og tænk hvis alle gjorde dette! I juletiden er der tendens til at forbruge ekstra meget af alt – varme, materialistiske ting og især madspild. Planlæg dine juleindkøb således at intet ender i skraldespanden.

Julen er en højtid, der i bund og grund (burde) handle om næstekærlighed, og ikke om øget forbrug – i kraft af for eksempel dyrere julegaver hvert år. Det er ærgerligt, at kapitalismen i den grad har overtaget julens værdier hér. Julen handler om at sætte pris på sine nærmeste, men ikke nødvendigvis gennem materiel værdi.

Skrub tempoet ned, og udvid næstekærligheden. Globalt er det essentielt, at vi her i Vesten ændrer livsstil, og privat giver det ikke andet end mening. Det er det eneste logiske, sådan set... for hvem har ikke (jule)stress?

Bare en opfordring lige at tænke lidt dybere over næstekærligheden her i julen – gør den global! For vores venners skyld i Senegal og Gambia ☹ (der rammes hårdt af klimaforandringerne)

Kilder:

Dansk vegarforening, 2015: <http://www.vegetarforening.dk/omveg/materialer/klimapiece.pdf>
Gronkirke, 2015:

http://www.gronkirke.dk/index.php?id=576&tx_ttnews%5BbackPid%5D=557&tx_ttnews%5Btt_news%5D=602&cHash=6a2db038ac0829e922b293335c34d3d9

IPCC 5, 2014, "Climate Change 2014: Synthesis Report. Summary for Policymakers – Contribution of Working Groups I, II and III to the Fifth Assessment Report of the Intergovernmental Panel on Climate Change", Core Writing Team, R.K. Pachauri and L.A. Meyer (eds.), IPCC, Geneva

Jensen, Stig (2015), "Afrika varmer op til Paris", in Klimakrisen, Tue Sander Hansen (ed.), Rosenkilde & Bohn, København

Klimaleksikon, 2015: <http://klimaleksikon.dk/opslag/klima%C3%A6ndring>

Roberts, J. Timmons and Bradley Parks (2006), "A Climate of Injustice: Global Inequality, North-South Politics and Climate Policy", MIT Press, Massachusetts

Toulmin, Camilla (2009), "Climate Change in Africa", Zed Books, London

Kalender

19. november kl. 09.00. Containerpakning på Hanghøjvej i Skibby. Vi starter med morgenmad i laden, og Cykler til Senegal sørger også for frokosten. ***Alle er velkomne!***

4. december deltager vi i julemarkedet på Svanholm, Svanholm Allé 2, 4050 Skibby.

Ny lagerplads søges

Cykler til Senegals udstillingsting og arkivdokumenter skal flyttes fra den nuværende plads inden 31. december. Vi søger derfor et nyt sted, hvor vi kan have tingene stående. Det drejer sig om en mængde svarende til ca. 10 flyttekasser. Henvendelse til nedenstående telefon eller e-mail.

Medlemsskab – årligt kontingent

Enkeltpersoner: 150 kr. Familier og foreninger: 250 kr.

Beløbet kan indsættes på vores konto i **Merkur Bank 8401 1060310**.

Husk at skrive navn og adresse på indbetalingen.

Støttebidrag kan indsættes på samme konto.

Cykler til Senegal

Rendebækvej 1, 4050 Skibby

Telefon: 2380 2720. E-mail: cyklertilsenegal@gmail.com

Redaktion, layout og print: Gitte Frandsen og Lone Frederiksen.

Fotos: Janne Noack, Jens Lykkebo, Lone Frederiksen. Tegning: Mariama Guldagger.